

Protokoll fört vid konferens å Håla
folkhögskola för bildandet av ett
Arbetarrörelsens Arkiv i Ångermanland
söndagen den 8 april 1945.

§ 1.

Konferensen öppnades av ABF-distriktets instruktör Erik Bäckström, som hälsade deltagarna välkomna och riktade därvid en särskild hälsning till fil.dr. Tage Lindbom från Stockholm. Bäckström redogjorde med några ord om den tillsatta kommitténs arbete och att landstingets Biblioteks- och nykterhetskommitté tillstyrkt att landstinget måtte bifalla framställningen om iordningsställande av lämpliga arkivlokaler samt erinrade med några ord om att en av kommitténs ledamöter, O.V. Sundström, avlidit.

§ 2.

Föredrogs förslag till dagordning, vilken godkändes.

§ 3.

Företogs upprop av ombud. Närvarande voro 15 ombud, representerande 11 organisationer, enligt till protokollet bifogad uppropslista.

§ 4.

Till konferensens funktionärer valdes, till ordf.: Ivar Högström, Kramfors, till sekr.: Erik Bäckström, Ramvik, till justeringsmän: Verner Person, Veda och Helge Johnsson, Sprängsviken och till referent: Sven Öjlert, Kramfors.

§ 5.

Fil.dr. Tage Lindbom inledde förhandlingarna med ett föredrag ur vilket refereras följande:

När Oskar Borge för 43 år sedan startade arkivet i Stockholm och försökte intressera organisationerna att lämna in sina protokollböcker och annat av värde, möttes han ofta av oförstånd. Nu är mycket av vad han med möda skrapade ihop föremål för vetenskaplig bearbetning och vi äro förpliktade att inte låta mera gå förlorat än vad hittills skett. Arkivet i Stockholm är för litet för att taga emot allt material från landsorten och det är därför nödvändigt att lägga upp lokala arkiv i de olika landsändarna. Gjorde jämförelse med muséerna och deras samhällsstöd påpekade att smahäll et bör även stödja denna verksamhet.

Den svenska arbetarrörelsen ingår ej i skolschemat i våra skolor ej heller andra folkrörelser och ändå äro dessa rörelser den egentliga grunden för vår demokrati. Därför är det viktigt att deras handlingar sparas. Från vetenskapligt håll har man den uppfattningen att våra folkrörelser också bör bearbetas rent vetenskapligt i likhet med de gamla svenska kungarnas historia. Berörde sedan en del organisatoriska detaljer. Arkivet bör vara strängt neutralt gentemot de båda politiska arbetarepartierna. Belyste med några exempel vad man skall spara och vad man skall kasta bort. Framför allt bör protokollsböcker och även matriklar och skrivelser. Skall man kasta bort något, bör man betänka sig minst tre gånger och i tveksamma fall rådfråga Centralarkivet först. Påpekade att det i regel var svårast att få någon kompetent och intresserad arkivare. Belyste till sist med några exempel insamlingen och uppläggningsen av arkivmaterialet.

Tjänstgörande ordförande Ivar Högström avtackade talaren.

§ 6.

Vidtog diskussion enligt följande:

- Erik Bäckström: Redogjorde för de möjligheter som event. kunde förefinnas att disponera Landsarkivet i Härnösand. Från Landsarkivet kunde man ej lämna något besked förrän man fick veta storleken och omfattningen på det material, som skulle arkiveras. Tvivlade på att Landsarkivet i längden ej skulle räcka till. Meddelade att kommittén var helt inriktad på att få arkivet förlagt till HOLA.
- Gösta Sundholm: Anslöt sig till tanken på HOLA. Var tveksam angående ekonomin och finanseringen. Ansåg dock att det var nödvändigt att den ekonomiska frågan löstes på något sätt. Ställde frågan: Vad menas egentligen med folkrörelse.
- Harald Kärrlander: Var tveksam angående Landsarkivet. Ansåg att det var nödvändigt att frågan löstes så fort som möjligt och anslöt sig till tanken på HOLA. Var tveksam om andra folkrörelser skulle få inlämna sitt material till arkivet.
- Henry Åström: Uttalade stor tillfredställelse över att arkivfrågan löses. Anslöt sig till tanken på HOLA och

lovade

lovade ekonomiskt och moraliskt stöd från sin organisation.

Sven Öjlert:

Frågade hur man tänkt sig finansera rörelsen och de avgifter som skulle åsamkas varje ansluten organisation.

Rektor Olsson:

Uttalade stöd från skolans sida. Meddelade att skolans skyddsrum möjligen skulle kunna användas i första hand om luftskyddsmundigheterna tilläto. Var av den uppfattningen att arkivet helst skulle förläggas till det gymnastikhus, som skulle byggas. Påpekade att arkivarie-befattningen möjligen skulle kunna kombineras med någon lärare-befattning vid skolan.

Axel Sandberg:

Påpekade att ytterlighetspartier ej bör utestängas, då deras material kunde vara av stort värde för framtida forskning.

Erik Bäckström:

Meddelade att kommittén ej kunnat taga ställning till kostnadsfrågan, då man först måste undersöka hur stort belopp, som skulle behövas för nödig administration, när arkivet börjar sin verksamhet. Kommittén kalkylerar dock med en årlig avgift från varje ansluten organisation, förslagsvis 10 - 15 kr. pr distriktsorganisation och 3 - 5 kr. pr lokal organisation. Möjligen kan man kanske också påräkna ett årligt administrationsbidrag från landstinget eller att landstinget lämnar bidrag till lön åt arkivarie ifall denna befattning kan kombineras med någon lärare-befattning vid skolan.

Gösta Sundholm:

Återkom till frågan om folkrörelser och undrade om man tänkt sig draga någon gräns för en del folkrörelser, som inte kunde räknas som demokratiska.

Gunhild Byström:

Anslöt sig till tanken på HOLA och lovade bistånd från sin organisation.

Jonas Ramström:

Anslöt sig till tanken på HOLA. Det skulle vara lättare att få organisationerna att ansluta sig om arkivet förlades hit.

Verner Persson: Anslöt sig till tanken på Hola. Var av den uppfattningen att sådana folkrörelser, som står arbetarrörelsen nära, såsom t.ex. nykterhetsrörelsen icke skulle utestängas.

P.E. Wiberg: Ansåg även att Hola var lämligaste platsen och poängterade i likhet med Persson att folkrörelser som står arbetarrörelsen nära, såsom nykterhetsrörelsen icke skulle utestängas.

Erik Bäckström: Meddelade att man inom kommittén var av den uppfattningen att man i första hand skulle få ett arkiv för den egentliga arbetarrörelsen men att man även beräknat att andra folkrörelser, som står arbetarrörelsen nära, skulle ansluta sig. Detta var också nödvändigt om man skulle kunna påräkna stöd från det allmänna.

dr. Lindbom: Påpekade att man bör försöka få landstinget att även bekosta inredningen samt om möjligt även få ett årligt anslag för att inte belasta organisationerna för mycket. Påpekade också att man omedelbart borde organisera insamlingsarbetet, och att det tidvis kunde vara behövt att anställa en arkivarie, framför allt i början. Ansåg gymnastikhuset bäst som arkivlokal. Man bör börja med arbetarrörelsens material och sedan försöka få med andra folkrörelser. Redde ut begreppet folkrörelser. För närvarande kan man inte draga upp någon bestämd gräns för vad man menar med folkrörelse men man brukar räkna en rörelse som folkrörelse, om den är demokratisk till sin byggnad. Man bör räkna arbetarrörelsen som en sluten enhet och även diträkna nykterhetsrörelsen.

Därefter var diskussionen slut. och följande förordades ordföranden

Ivan Högström

§ 7.

Beslöts att tillsätta en interimstyrelse, som fick i uppdrag föra frågan vidare och att utarbeta förslag till stadgar och organisera insamlingen av material.

§ 8.

Till interimstyrelse valdes den förutvarande kommittén:
Erik Bäckström, Ramvik, (ABF), Ivar Högström, Kramfors, (SSU) och Axel
Sandberg, Kramfors (FCO).

§ 9.

Konferensen avslutades och tjänstgörande ordförande Ivar Hög-
ström avtackade dr. Lindbom för hans medverkan samt riktade ett tack
till rektor och fru Olsson.

Justerat den: 12/4-45

Peru Larsson
.....

Bulge Johansson
.....
Justeringsmän.

Vid protokollet

Erik Bäckström
.....

Tilf. sekr.

U P P R O P S L I S T A

vid

konferens å Hola folkhögskola för upprättandet av ett

ARBETARRÖRELSENS ARKIV I ÅDALEN

söndagen den 8 april 1945.

Ångermanlands distrikt av ABF	Erik Bäckström,
Ångermanlands Soc.dem.Partidistr.	Harald Kärrlander.
Ångermanlands Soc.dem.Kvinnodistr.	Gunhild Byström.
Ångermanlands Soc.dem.Ungdomsdistr.	Ivar Högström, Holger Sjödin.
Ådalens distrikt av SPIAF	Gösta Sundholm, Helge Johnsson.
Ådalens Samorg. av SSIAF	Jonas Ramström.
Ångermanälvens distrikt av SSFAF	Henry Åström.
Gudmundrå Fackliga Centralorg.	Axel Sandberg, Karl Lindgren, P.E. Wiberg.
Högsjö Fackliga Centralorg.	Verner Persson.
Ångermanlands distrikt av NOV.	Albert Myrén
Hola folkhögskola	Rektor Josef Olsson.